

MÚSICA A L'ESPERA I

Concerts silenciats per una pandèmia

Introducció

Enmig el confinament que hem d'acomplir degut a la pandèmia del Coronavirus, he pensat escriure tot un seguit d'articles que expliquen tots els concerts que hem degut de cancel·lar tant amb la Banda Municipal de Barcelona i a la Banda Municipal de Bilbao, on hi treballo com a director titular, com a d'altres indrets on devia haver estat com a director convidat. Aquests treballs volen ser testimoni escrit del contingut dels repertoris programats, de com han estat pensats, així com de les meues experiències personals envers els mateixos. Res pot substituir la màgia de la música en directe, però al menys ens reconforta imaginar i pensar que algun dia ho farem realitat.

BANDA MUNICIPAL DE BARCELONA

Concert nº 13 Temporada 2019-2020

Diumenge 15 de març de 2020. 18.00 h.

L'Auditori de Barcelona. Sala 1 Pau Casals

FESTIVAL EMERGENTS BARCELONA

DEBUTS AMB LA BANDA: Selina Ott i Conrado Moya

Intèrprets:

Selina Ott, Trompeta

Conrado Moya, Marimba

Banda Municipal de Barcelona

José R. Pascual-Vilaplana, Director

Programa

1ª Part

Albert GUINOVART (1962)

BARCELONA. Obertura del Musical GAUDÍ (2002)

Albert GUINOVART

Tres quadres per a marimba i banda (2017-2019)

1. *Der Wanderer über dem Nebelmeer*
2. *La Madonna col bambino*
3. *La Charmeuse de serpents*

2ª Part

Georges GERSHWIN (1898-1937) arr. *T. Dokshizter & D. Andrews*

RHAPSODY IN BLUE for Trumpet and Wind Band (1924)

Georges GERSHWIN (arr. *F. Cesarini*)

AN AMERICAN IN PARIS (1928)

El Festival EMERGENTS reuneix a l'Auditori de Barcelona des de ja fa quatre anys tota una sèrie de concerts on es poden escoltar a joves solistes que inicien una carrera internacional notòria. Dins del festival, la Banda Municipal de Barcelona hi participa amb solistes ben proposats per l'Auditori o be proposats per la pròpia banda. Aquest any ens havien atorgat dos solistes d'excepció. Per una banda la trompetista austríaca *Selina Ott*, guanyadora del concurs internacional ARD, i que ja ha col·laborat com a solista amb formacions com la O. Filarmònica Txeca, la Simfònica d'Hamburg, el Collegium Musicum Basel o la Filharmònica de Colònia, entre d'altres. Per altre costat, hi comptàvem amb el jove percussionista alacantí *Conrado Moya*, graduat de la Hochschule für Musik "Hanns Eisler" de Berlin i guanyador del Concurs Internacional de Marimba "ConUCOpercusión". A més a més, la seua tasca com a solista per Amèrica, Europa i Àsia l'ha portat a actuar a festivals de prestigi com ara el *Percussive Arts Society International Convention* d'Indianapolis, el Festival Internacional de Marimba de Guatemala o el Festival Internacional de Música Mercedes-Benz de Shanghai, entre d'altres.

Quan em plantejaren els dos solistes i les obres que havien decidit interpretar, vaig decidir que estaria be completar el programa amb obres dels mateixos compositors i organitzar un programa amb dos autors, un d'ells clàssic com és Gershwin i un altre contemporani, com és el mestre Guinovart amb qui he tingut la sort d'actuar en diverses ocasions. A la primera part del concert començaríem amb una frenètica obertura que defineix la vigoroïtat d'una ciutat com **Barcelona**. Aquesta música hi pertany al musical GAUDÍ, el qual, amb llibret de Jordi Galceran i Esteve Miralles i amb partitura escrita pel mestre català *Albert Guinovart* (Barcelona, 1962), fou estrenat en 2002, any en el qual es commemorà el 150 Aniversari del naixement del genial arquitecte Antoni Gaudí (Riudoms, 1952 – Barcelona, 1926). El 7 de juny del 1926, Antoni Gaudí va ser atropellat pel tramvia número 30. A causa del seu aspecte deixat no va ser identificat i va ser ingressat a la sala pública de l'Hospital de la Santa Creu, l'hospital dels pobres. Aquest és el punt de partida del musical *Gaudí*, que en forma de flashbacks, explica la història d'un somniador que dedica tota la seva vida a l'objectiu de fer realitat els seus somnis. La música de l'obertura en forma clàssica d'ABA, combina el tema de la ciutat amb una lírica melodia central evocadora dels anhels creatius del protagonista.

El concert continuava amb l'estrena de la versió per a marimba solista i banda de **Tres Paisatges Pictòrics**. L'obra fou creada en 2007 per encàrrec de la Confraria de Campaners i Carrillonistes de Catalunya i fou estrenada al XIX Congrés Mundial de Carrilló celebrat a Barcelona. El mestre Guinovart versiona aquesta obra per substituir el carilló per la marimba solista. Els tres moviments de l'obra responen a tres quadres pictòrics que s'hi relacionen per tenir com a protagonistes figures humanes que focalitzen l'atenció de l'espectador i que donen sentit a allò que volen expressar.

El primer moviment, *Der Wanderer über dem Nebelmeer* (*Caminant damunt un mar de boira*) està inspirat en l'obra de 1817 del mateix títol del pintor romàntic alemany *Caspar David Friedrich* (1774-1840) i que es troba a Hamburg. Aquest autor es caracteritza per representar la melangia, l'espiritualitat i al mateix temps la força a través dels seus paisatges. El segon moviment ens apropa una obra que es troba a Milà, *La Madonna col bambino* (1510), un quadre de *Giovanni Bellini* (1433-1516),

pintor representatiu del Renaixement venecià. La figura monumental que centra la pintura és una Verge serena i bella que té el nen Jesús dempeus i que destaca sobre un paisatge bell i tranquil, on hi trobem figures i detalls com ara un guepard, i on es pot captar la influència tardogòtica del pare del pintor, el també reconegut *Jacopo Bellini*. Finalment, el tercer moviment del concert ens envolta del món naïf, colorista i de gran imaginació del francès *Henri Rousseau* (1844-1910). ***La Charmeuse de serpents*** (*L'encantadora de serps*) del 1891, que es troba a París, és un llenç on s'hi observa de forma efectiva el món oníric, la coloració, l'exotisme i el misteri, elements tots ells d'una gran expressivitat. En paraules del propi Guinovart: "*La música no és descriptiva. La inspiració dels quadres és a manera d'impressions, per tant no hi ha una narrativa, però sí una translació en el meu món sonor d'allò que em sedueix.*".

La primera vegada que vaig tenir l'oportunitat de treballar amb *Conrado Moya*, fou amb la Banda Municipal de Bilbao. El percussionista alacantí ens va emocionar com a solista del *Percussion Concerto* de *Joseph Schwaner* (Chicago, 1943). Acompanyar-lo a l'escenari i als assajos previs et fa envoltar-te de la seua passió, de la seua exigència i de la seua complicitat. Tot això amb la sinceritat musical de la música d'Albert Guinovart hagués estat una experiència única. Amb l'Albert he tingut la sort de compartir escenari tant a Bilbao com a Barcelona, on ha desenvolupat tota la seua mestria davant un piano. I és que qui és músic, és músic quan interpreta, quan composa, quan conviu amb els demés.

La segona part d'aquest concert tenia com a protagonista al gran compositor nord-americà *Georges Gershwin* (1898-1937), potser l'artífex més important en la combinació del jazz amb la música clàssica. D'ell planificarem tot un referent com és la seua ***Rhapsody in blue***. En 2 de febrer de 1924 estrenava aquesta partitura original per a piano i banda de jazz al Aeolian Hall de Nova York a un concert denominat *An Experiment in Modern Music* amb el propi Gershwin al piano i amb la banda de *Paul Whiteman* (1890-1967). Entre el públic hi estaven figures com ara Stravinsky o Rachmaninov. La paraula *blue* del títol fa referència tant al color blau com al caràcter trist i melangiós. *Ferde Grofé* (1892-1972) va ajudar Gershwin a orquestrar l'obra per a l'estrena i després fou l'encarregat de crear dues versions més, la de 1926 per a orquestra de teatre i la més coneguda i interpretada, l'adaptació per a piano i orquestra simfònica en 1942, versió que no arribà a conèixer Gershwin, ja que va morir en 1937. Al concert d'Emergents i amb ajuda de la solista convidada, anàvem a interpretar la versió per a trompeta i piano que realitzà el trompetista rus *Timofei Dokshitzer* (1921-2005). Aquest prestigiós solista de l'Orquestra Simfònica del Teatre Bolshoi de Moscou, fou creador de molts arranjaments per a trompeta i piano. La versió de banda que havíem programat ha estat creada sobre l'original de Dokshitzer pel mestre escocès *John Glenesk Mortimer* (Edimburg, 1951). Aquesta hagués estat la meua primera ocasió en dirigir la trompetista Selina Ott. Tanmateix, he tingut la sort de dirigir l'obra de Gershwin en diverses ocasions i amb trompetistes d'excepció. En 2008 dirigia per primera vegada aquesta *Rhapsody in blue* per a trompeta i banda amb el bon amic i excel·lent trompetista *Luis González* (amb qui he compartit tants moments bellíssims de música i vida) amb la banda de la Societat Musical "La Nova" de Xàtiva al Gran Teatre d'aquesta ciutat. El concert fou un homenatge pòstum al trompetista d'Anna, Juan García Marín, "Juanito", que ens havia deixat uns mesos abans. El 6 de setembre de 2017 tornaria a dirigir l'obra al VIè. Festival Internacional Joaquín Turina de Sevilla, amb la Banda Jove del Festival (formada per músics

seleccionats d'Andalusia) i al l'Auditori BOX de La Cartuja sevillana. En aquesta ocasió vaig acompanyar al jove solista de la *Münchner Rundfunkorchester*, el trompetista madrileny *Mario Martos*. Més recentment, el 27 de gener de 2019 tornava a dirigir aquest Gershwin al Palacio Euskalduna de Bilbao, a la Banda Municipal de la ciutat i on tinguérem el plaer de compartir escenari amb el solista de trompeta de l'Orquestra Nacional d'Espanya, el manxec *Manuel Blanco*. I amb la Banda Municipal de Barcelona estrenàvem aquesta versió tot acompanyant el reconegut solista internacional, el trompeta veneçolà *Pacho Flores*. El concert va tenir lloc el 16 de juny de 2019 al Teatre Gayarre de Pamplona i fou la cloenda del IFOB, el Festival Internacional de Banda organitzat a la capital navarra per commemorar el I Centenari de la Banda "La Pamplonesa". Quan tens l'oportunitat de treballar una mateixa obra amb solistes diferents i d'aquesta qualitat te n'adones de forma empírica de quan gran és la diversitat que la qualitat musical ens pot aportar. Cada solista i la seua personalitat recreen l'obra amb matisos diferents, amb perspectives diverses... Potser siga en aquest moment quan hi trobes on està l'art.

I per completar el concert barceloní que no poguérem fer, hagués sonat la coneguda partitura de Gershwin, **An American in Paris**. Aquesta obra fou estrenada el 13 de desembre de 1928 al Carnegie Hall i interpretada per l'Orquestra Filharmònica de Nova York dirigida pel mestre Walter Damrosch, qui havia sol·licitat Gershwin la composició d'una obra després del gran èxit de la *Rhapsody in blue* uns anys abans. En paraules del propi Gershwin: "el meu propòsit ací és retratar les impressions d'un estatunidenc que visita París; mentre passeja per la ciutat escolta diversos sorolls de carrer i absorbeix l'ambient francès...". L'obra respira una combinació magistral entre el jazz tan característic de l'autor americà i l'ambientació melòdica i harmònica més afrancesada amb ressons de Debussy o Ravel. L'obra fou reutilitzada com a banda sonora de la cinta guanyadora de l'Oscar de Hollywood a la millor pel·lícula de 1951 *An American in Paris* dirigida per Vincente Minnelli. La versió per a banda que haguéssim interpretat ha estat confeccionada pel mestre suís *Franco Cesarini* (1961) qui ha sabut traduir l'essència de la partitura original a la paleta de colors bandístics. La Banda Municipal de Barcelona havíem interpretat ja prèviament aquesta versió al concert que oferirem el 5 de juny de 2019 al Palau de la Música Catalana.

Planificar un programa així sempre em fa alimentar la il·lusió en aquesta feina. Gershwin i Guinovart, separats pel temps, hi compten amb nexes d'unió ben fermes gràcies a la música. Evidentment no vaig conèixer personalment l'americà, però si tinc el plaer d'haver compartit moltes estones musicals i personals amb Albert i la qualitat de la seua música i del seu bon fer com a pianista, va lligat al seu caire personal. Com no pot ser d'altra forma.

José R. Pascual-Vilaplana
Cocentaina, 15 de març de 2019